NUMELE PROPRIU DE PERSOANĂ ÎNTRE DESEMNARE, IDENTITATE ȘI PRACTICĂ DISCURSIVĂ. FUNDAMENTE TEORETICE PENTRU O PRAGMATICĂ EXTINSĂ A ANTROPONIMULUI

DAIANA FELECAN, OLIVIU FELECAN

Facultatea de Litere, Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca,
Centrul Universitar Nord din Baia Mare

daiana18felecan@yahoo.com , olifelecan@yahoo.com

Cuvinte-cheie: *antroponim, pragmatica numelui propriu, identitate nominală, discurs, multiculturalism.*

Keywords: *anthroponym, pragmatics of the proper name, nominal identity, discourse, multiculturalism.*

1. INTRODUCERE DE LA PROBLEMA NUMIRII LA TEORIA NUMELUI PROPRIU

Numele propriu de persoană constituie unul dintre cele mai fertile și, totodată, controversate obiecte de reflecție din câmpul științelor limbajului. Departe de a reprezenta un simplu „semn fără sens” sau un instrument neutru de identificare, antroponimul se situează la confluența dintre limbaj, cultură, societate și identitate, reclamând un aparat teoretic complex, capabil să surprindă funcționarea sa dincolo de nivelul strict referențial. În mod necesar, problema numirii depășește simpla „etichetare” a realului și implică o reflecție asupra raportului dintre subiectul vorbitor, comunitatea lingvistică și universul valorilor simbolice în care se înscrie actul de numire.

În filozofia limbajului (Gary-Prieur 1994; Jonasson 1994; Noailly 1995), dezbaterile asupra numelor proprii au fost dominate, multă vreme, de problema referinței și a designării rigide (Oltean 2003, 2006), în detrimentul dimensiunii pragmatice și discursive a numirii (Ionescu Pérez 2007: 215-230). Astfel, numele a fost analizat preponderent ca element al unui sistem logic sau semantic abstract, desprins de condițiile concrete ale utilizării sale, ceea ce a condus la o *subteoretizare* a funcțiilor sale sociointeracționale.

Cu toate acestea, evoluțiile recente din filozofia limbajului, pragmalingvistică, teoria discursului și onomastică au condus la o reconsiderare a statutului teoretic

SCL, LXXVII, 2026, nr. 2, Bucureşti, p. 191–208

DOI: 10.59277/SCL.2026.2.04

al numelui propriu. Printre cei care au scris despre acesta se numără atât autori străini – Barr *et al*. 2014; Coates 2006, 2015, 2017; Gibka 2019; Hébert 2022; Nyström 2016; Reina, Helmbrecht 2022; Van Langendonck 2007, 2011; Vaxelaire 2005 –, cât și români: Cornilescu, Tigău 2020; Felecan 2014, 2018, 2024, 2026; Miron-Fulea 2005; Oltean 2003, 2013a, 2013b, 2014; Tomescu 2024. Cercetările contemporane au arătat că antroponimul nu poate fi conceput exclusiv ca un *designator rigid* (v. Kripke 2001), ci el trebuie înțeles ca un semn complex, a cărui funcționare este inseparabilă de actul de vorbire, de contextul sociocultural și de intenționalitatea subiectului vorbitor. Numele nu doar desemnează, ci și *semnifică*, *evocă*, *evaluează și poziționează* individul în raport cu ceilalți membri ai comunității (v. Oltean 2014: 26-39), activând un câmp de valori și presupuneri împărtășite.

În această nouă paradigmă, numele propriu apare ca un loc privilegiat al intersecției dintre limbaj și identitate. Actul de numire nu este un gest neutru, ci unul profund implicat axiologic și social, care presupune selecție, interpretare și, adesea, creativitate lingvistică. Fie că este vorba despre nume convenționale, consacrate instituțional, fie despre forme neconvenționale – porecle, supranume, hipocoristice, nickname-uri –, antroponimul devine purtătorul unor valori simbolice, afective și culturale, care se activează și se negociază în discurs.

Din această perspectivă, numele propriu trebuie abordat ca rezultat al unei practici discursive, nu doar ca produs al unui sistem lingvistic abstract. El se constituie și funcționează în și prin discurs, fiind supus variației contextuale, reinterpretării și resemantizării continue. Sensul său nu este dat o dată pentru totdeauna, ci acesta se construiește dinamic, în funcție de relațiile intersubiective, de cadrele instituționale și de normele comunității de vorbitori. Tocmai de aceea, antroponimul devine un instrument privilegiat de observare a mecanismelor prin care limbajul reflectă și modelează realitatea socială și, concomitent, o „fereastră” către structurile simbolice ale unei comunități.

Demersul de față se înscrie în această direcție de reevaluare teoretică a numelui propriu, având ca punct de plecare premisele dezvoltate în studiile recente de pragmatică a numelui și de antroponimie discursivă (Felecan 2014, 2018, 2024). Obiectivul este aprofundarea și rafinarea fundamentului teoretic al cercetării antroponimice, printr-o integrare coerentă a principalelor orientări existente și prin formularea unei perspective teoretice integratoare asupra numelui ca act de limbaj. În acest sens, numele va fi analizat nu doar ca unitate onomastică, ci și ca *eveniment discursiv*, prin care subiectul este ancorat într-o rețea de relații socioculturale.

Prin abordarea de față, articolul urmărește să contribuie la consolidarea unei teorii extinse a numelui propriu, capabilă să depășească opozițiile tradiționale (v. Nyström 2016) dintre desemnare și sens, dintre limbă și discurs, dintre convenție și creativitate, și să ofere un cadru conceptual adecvat pentru înțelegerea complexității fenomenului antroponimic în contemporaneitate.

2. STADIUL ACTUAL AL CERCETĂRII: DIRECȚII TEORETICE FUNDAMENTALE

2.1. FILOZOFIA LIMBAJULUI ȘI PROBLEMA DESEMNĂRII

Reflecția asupra numelui propriu își găsește una dintre sursele majore în filozofia limbajului, în special în dezbaterea privind raportul dintre nume, sens și referință. Această problematică a constituit, de-a lungul timpului, un câmp de tensiune teoretică, în care s-au confruntat perspective semantic-descriptive și abordări referențiale, fiecare propunând o anumită conceptualizare a funcției numelui propriu în limbaj.

În tradiția analitică a filosofiei limbajului, numele proprii au fost, în special în concepțiile asociate lui Frege (1892), Russell (1905), Searle (1958), interpretate în cadrul unor teorii descriptiviste, potrivit cărora referința unui nume este determinată, într-un anumit mod, prin intermediul unui conținut descriptiv asociat numelui. Astfel, numele nu ar identifica direct un individ, ci ar funcționa ca o *prescurtare a unor descrieri definite*, activate cognitiv de către vorbitori în actul referirii. Viziunea lui Kripke (2001) are meritul de a integra numele propriu în sfera semnificației și de a-l conecta la mecanismele cunoașterii enciclopedice; ea ridică, însă, dificultăți privind stabilitatea referinței și caracterul intersubiectiv al actului de numire, în măsura în care descrierile relevante pot fi incomplete, variabile sau chiar eronate.

Critica decisivă a acestei orientări este formulată în filozofia limbajului contemporan de Kripke (2001), care introduce conceptul de *designator rigid*[1]. În viziunea sa, numele proprii nu sunt expresii descriptive și nu conțin un sens lexical care să medieze relația cu referentul; dimpotrivă, ele indică direct un individ în toate lumile posibile în care acesta există, independent de proprietățile sale contingente sau de informațiile descriptive cunoscute de către locutori. Actul originar de numire fixează referința, iar transmiterea numelui în cadrul comunității lingvistice se realizează printr-un lanț cauzal de utilizări succesive.

[1] „Numele proprii sunt [...] designatori rigizi, întrucât semnifică și în absența vreunui sens sau conținut descriptiv. Ele sunt pur și simplu atașate indivizilor în cadrul unor ceremonii, printr-un botez inițial, iar legăturile astfel stabilite se propagă din aproape în aproape, membrii comunității păstrându-le în procesul de utilizare a numelor. Odată ce unui individ i se atașează însă un nume, conexiunea numelui cu referentul pare să devină necesară, nefiind o consecință a proprietăților individului și menținându-se nemodificată chiar în cazul unei istorii diferite a vieții acestuia. În cazuri problematice, comunitatea lingvistică poate recurge la experți pentru a determina identitatea unui anumit individ, aceștia putând fi fie părinții, spre exemplu, fie alte persoane apropiate sau reprezentanți ai autorităților. Teoretic vorbind, ne putem imagina un veritabil «lanț al comunicării», un «lanț cauzal», prin care legătura dintre un nume și un anumit individ poate fi verificată” (Oltean 2003b: 75; v. și Kripke 2001, teoria cauzală a numelor proprii). „În conformitate cu teoria în discuție, numele propriu se referă așadar direct, nemediat prin fascicule de descripții, la purtătorul său, fiind un designator rigid, care desemnează același obiect în toate lumile posibile” (Oltean 2003b: 76).

Această poziție a avut un impact major asupra teoriei numelui propriu, contribuind la delimitarea dintre desemnare și semnificație și la consolidarea ideii că numele sunt semantic nestructurate. În același timp, concepția kripkeană tinde să absolutizeze dimensiunea referențială a numelui, minimalizând rolul contextului, al intenționalității și al practicilor discursive în configurarea valorii sale lingvistice. Numele apare astfel ca instrument logic abstract, funcțional într-un spațiu teoretic idealizat, relativ autonom față de condițiile concrete ale vorbirii.

Din perspectiva teoriei limbajului formulate de Coșeriu (1994; 2000; 2009), o asemenea reducție este problematică. Fără a nega dimensiunea referențială a numelui propriu, Coșeriu propune o viziune stratificată asupra limbajului, în care desemnarea[2] este doar unul dintre nivelurile constitutive ale activității lingvistice. Desemnarea, situată la nivelul universal al limbajului, reprezintă relația dintre expresia lingvistică și realitatea extralingvistică; aceasta nu epuizează însă funcționarea semnului. La nivelul istoric intervine semnificația, iar la nivelul individual se constituie sensul, ca rezultat al integrării expresiei în discurs și în contextul situațional concret.

[2] Tabelul reproduce, sintetic, informația referitoare la cele trei niveluri ale limbajului distinse de Coșeriu (1994: 135-136).

PLANURI ALE LIMBAJULUI	**ACTIVITATE / ENÉRGEIA**	**TEHNICĂ / DYNAMIS / CUNOAȘTERE / COMPETENȚĂ**	**PRODUS / ERGON**	**CONȚINUTURI**	**JUDECĂȚI / CRITERII DE CONCORDANȚĂ**
NIVELUL UNIVERSAL	vorbirea în general (lingvistica vorbirii în general)	competență elocuțională	„vorbitul”, totalitatea a ceea ce s-a spus sau se poate spune	desemnare	congruență
NIVELUL ISTORIC	a vorbi o limbă (lingvistica limbilor)	competență idiomatică	(limba abstractă)	semnificație	corectitudine
NIVELUL INDIVIDUAL	discursul (ca unitate a vorbirii) (lingvistica textului)	competență expresivă	text (vorbit sau scris)	sens	potrivire / adecvare (tò prépon)

Aplicată numelui propriu, această perspectivă permite depășirea opoziției rigide dintre „nume cu sens” și „nume fără sens”. Dacă, la nivel universal, numele poate fi conceput ca un designator lipsit de conținut lexical, la nivel istoric el se înscrie într-o tradiție idiomatică, iar la nivel individual devine purtător de sens discursiv, rezultat al intenției locutorului și al interpretării receptorului. Astfel, filozofia limbajului este reorientată dinspre o logică a referinței spre o teorie a activității lingvistice, în care numele este înțeles ca act și eveniment de limbaj.

În acest cadru, dezbaterea filozofică asupra desemnării nu este respinsă, ci recontextualizată. Designarea rigidă descrisă de Kripke (2001) poate fi considerată validă la nivelul abstract al desemnării universale; ea devine, însă, insuficientă pentru a explica varietatea funcțiilor pe care numele le îndeplinesc în discursul real. Numele nu doar indică un referent, ci el participă la construcția identității, la evaluarea socială a individului și la configurarea relațiilor intersubiective.

Prin urmare, contribuția filozofiei limbajului la studiul antroponimului este fundamentală, dar necesită integrarea într-un cadru teoretic capabil să articuleze desemnarea cu semnificația și sensul. Numai o asemenea abordare pe niveluri ale limbajului permite înțelegerea numelui propriu nu ca simplu obiect logic, ci ca practică discursivă fixată, istoric și cultural determinată.

2.2. CONTRIBUȚIA LINGVISTICII INTEGRALE

Un cadru teoretic fertil este oferit de lingvistica integrală elaborată de Coșeriu (1994; 2000; 2009), care propune o concepție stratificată asupra limbajului, întemeiată pe distincția dintre nivelul universal, nivelul istoric și nivelul individual al activității lingvistice (vezi nota de subsol nr. 2). Această triadă nu reprezintă o simplă clasificare, ci un model epistemologic menit să surprindă complexitatea limbajului ca activitate umană fundamentală (*enérgeia*), realizată simultan ca tehnică tradițională (*dynamis*) și ca produs concret (*ergon*).

Aplicată numelui propriu de persoană, perspectiva integrală permite o reconceptualizare profundă a statutului antroponimului, eliberându-l atât de reducționismul semantic descriptivist, cât și de exclusivismul referențialist. În viziunea coșeriană, numele nu poate fi înțeles adecvat dacă este izolat la un singur nivel, întrucât fiecare palier activează un tip specific de cunoaștere lingvistică, un conținut distinct și criterii proprii de evaluare.

La nivelul universal al limbajului, corespunzător vorbirii în general, numele propriu se configurează ca expresie a *competenței elocuționale* (Coșeriu 1992–1993), adică a capacității universale a ființei umane de a desemna realitatea extralingvistică. Aici, antroponimul funcționează ca instrument de desemnare, stabilind o relație directă între semn și „starea de lucruri” din lume. În acest sens, numele poate fi conceput ca un designator lipsit de sens lexical, funcția sa fundamentală fiind aceea de ancorare a unui individ într-un sistem de semne verbale. Acest nivel se află într-o anumită convergență cu perspectiva filozofică asupra desemnării rigide, fără a absolutiza însă acest mod de funcționare.

La nivelul istoric, numele propriu este integrat într-o limbă determinată, devenind parte a unei tradiții idiomatice specifice. Aici intervine competența idiomatică, iar conținutul relevant nu mai este desemnarea, ci semnificația, înțeleasă ca rezultat al convenției istorice dintre semnificant și semnificat. Antroponimul se încorporează într-un sistem lingvistic particular, respectând normele fonetice, morfologice și culturale ale limbii respective. Acesta este nivelul numirii convenționale, al numelor oficiale consacrate instituțional, care funcționează ca mărci ale identității civile și sociale. Criteriul de evaluare devine, în acest caz, conformitatea cu tradiția și cu normele idiomatice ale comunității de vorbitori.

Nivelul individual, corespunzător discursului sau textului, reprezintă spațiul deplinei creativități lingvistice. Aici se activează competența expresivă, iar conținutul specific este sensul, definit ca valoare discursivă rezultată din integrarea expresiei lingvistice în contextul situațional și intersubiectiv. Aplicată antroponimului, această perspectivă explică numirea neconvențională: porecle, supranume, hipocoristice, pseudonime, nickname-uri, formule antroponimice ocazionale. La acest nivel, numele nu mai este doar un instrument de identificare, ci devine un semn evaluativ, expresiv și relațional, purtător de atitudini, afecte și judecăți sociale.

Prin introducerea nivelului sensului, lingvistica integrală face posibilă depășirea concepției potrivit căreia numele proprii ar fi semantic „vide”. Deși pot fi nestructurate semantic la nivelul limbii istorice, în discurs, numele sunt constant învestite cu sens prin context, intenție și cunoaștere împărtășită. Astfel, antroponimul devine un eveniment discursiv a cărui interpretare presupune nu doar recunoașterea referentului, ci și decodarea valorilor simbolice și pragmatice atașate actului de numire.

Un aport esențial al lingvisticii integrale constă, așadar, în reorientarea studiului numelui dinspre o abordare statică, centrată pe produs, spre una dinamică, axată pe activitatea de numire. Numele nu este doar „dat”, ci este produs, reactivat și resemantizat în fiecare act de vorbire. Această perspectivă permite integrarea dimensiunii sociale și culturale a numirii, întrucât actul de atribuire a unui nume presupune întotdeauna raportarea la norme, valori și reprezentări colective.

În acest sens, lingvistica integrală oferă cadrul teoretic necesar pentru a concepe numele propriu ca act de limbaj statuat, rezultat al interacțiunii dintre competența universală de a numi, tradiția istorică a unei limbi și creativitatea discursivă a individului. Antroponimul apare astfel ca punct nodal, în care se intersectează desemnarea, semnificația și sensul, iar studiul său devine un teren privilegiat pentru observarea modului în care limbajul funcționează simultan ca sistem, activitate și practică socială.

2.3. PRAGMATICA ȘI DISCURSUL NUMELUI PROPRIU

Pragmatica lingvistică a contribuit decisiv la reconfigurarea statutului teoretic al numelui propriu, mutând accentul de la analiza semnificației abstracte la studierea utilizării contextuale și funcționale a antroponimului. În această

perspectivă, numele nu mai este considerat doar un *designator rigid* sau un element al sistemului lingvistic, ci și un instrument activ în interacțiunile sociale: un semn care funcționează în discurs pentru a organiza, reglementa și negocia relațiile interpersonale.

Cercetările dedicate pragmaticii numelui au arătat că antroponimul servește simultan mai multor funcții discursiv-pragmatice. În primul rând, numele propriu constituie un instrument de adresare, utilizat pentru a stabili contactul și a menține atenția interlocutorului. În al doilea rând, el funcționează ca mediator al relațiilor sociale, exprimând și ajustând nivelul de proximitate, solidaritate sau distanțare dintre participanți. În al treilea rând, antroponimul devine un vector al negocierii identității, prin care individul își afirmă apartenența culturală, statutul social sau afilierea afectivă. În toate aceste ipostaze, numele dobândește o *valoare indexicală*: el indică (și produce) poziționări sociale, roluri și raporturi de putere.

Lucrările consacrate politeții lingvistice, precum Kerbrat-Orecchioni (2007), evidențiază modul în care alegerea formei de adresare – nume complet, prenume, diminutiv, hipocoristic, poreclă – reflectă și modelează raporturi de putere, gradul de familiaritate și norme de etichetă socială. Alegerea antroponimică nu este arbitrară, ci ea respectă cadre normative și convenții culturale care guvernează interacțiunea: un nume folosit într-un anumit context poate semnala politețe, respect sau deferență, în timp ce aceeași formă, într-un alt cadru, poate fi percepută ca informală, intimă sau chiar insultătoare. Numele devine, astfel, un indice pragmatic, a cărui valoare depinde de context, de intenția vorbitorului și de percepția receptorului.

Mai mult, din perspectiva teoriei discursului, numele propriu nu este doar un element pasiv al textului ori al interacțiunii, ci poate fi înțeles drept un act performativ care produce efecte sociale și cognitive. În acest sens, antroponimul poate fi interpretat ca un act de limbaj alocutiv, în sensul lui Austin (1965), capabil să instituie relații, să construiască solidaritate sau să delimiteze grupuri. De exemplu, apelativul prin prenume poate semnala intimitate sau egalitate, în timp ce folosirea numelui de familie poate activa ierarhii instituționale și norme de formalitate. Numele se inserează, astfel, într-un macrocontext discursiv (instituțional, cultural, ideologic), în care regulile de politețe, statutul și rolurile sunt permanent negociate.

Contribuția pragmaticii numelui se extinde și la analiza unor fenomene specifice discursului contemporan, cum sunt pseudonimele și apelativele digitale. În aceste contexte, antroponimul devine un instrument flexibil de negociere a identității, prin care locutorul poate construi simultan o identitate publică și una privată, poate gestiona percepția interlocutorilor și poate activa semnificații simbolice multiple. Dimensiunea pragmatică accentuează, astfel, caracterul performativ al numelui, relevând interdependența sa cu normele de comunicare și cu contextul social și cultural.

O perspectivă complementară este oferită de Oltean (2003, 2013a, 2013b, 2014), care subliniază că pragmatica numelui nu se reduce la funcția de adresare, ci ea include și rolul evaluativ și axiologic. Numele propriu poate transmite atitudini,

judecăți sociale și valori culturale, iar interpretarea sa depinde de cunoașterea tacită a comunității lingvistice. Antroponimul devine astfel un vector al intersubiectivității, mediere între identitatea individuală și codurile sociale colective; funcția evaluativă este strâns legată de tradiția limbii, dar și de dinamica situațională a discursului, relevând esența semnificației antroponimice.

Prin urmare, pragmatica și analiza discursului permit depășirea abordărilor abstract-referențiale și oferă un cadru conceptual capabil să integreze: (i) desemnarea rigidă a numelui, (ii) semnificația istorică și idiomatică și (iii) sensul din utilizarea efectivă. Numele propriu nu mai este doar un semn, ci un act comunicativ complex, situat la intersecția limbajului, societății și identității, care se construiește și se negociază în fiecare interacțiune.

Această perspectivă consolidează ideea că studiul antroponimului nu poate fi complet fără integrarea dimensiunilor pragmatică și discursivă, completând abordările filozofice și lingvistice. Prin combinarea perspectivelor lui Kripke, Coșeriu, Kerbrat-Orecchioni și Vaxelaire, se conturează un model integrat, în care numele propriu reflectă simultan structura limbajului, tradiția istorică și dinamica discursivă a identității sociale.

2.4. ONOMASTICA PRAGMATICĂ ȘI SOCIOONOMASTICA

O contribuție esențială la consolidarea unei perspective pragmatice asupra numelui propriu este oferită de studiile recente de onomastică discursivă și socioonomastică (vezi Felecan, D. 2014; 2018; 2024; 2026), care subliniază că antroponimul nu este doar un semn de referință, ci și un vector de semnificații contextuale, afective și axiologice. Aceste cercetări evidențiază în mod special funcționarea numelor neconvenționale – porecle, supranume, pseudonime, nickname-uri – ca semne motivate, purtătoare de sens, activate discursiv și negociate social.

Felecan (2014; 2018; 2024) argumentează că aceste forme antroponimice, departe de a fi arbitrare sau lipsite de sens, se constituie ca instrumente complexe de construire a identității și de gestionare a relațiilor interpersonale. Ele permit vorbitorului să opereze simultan pe mai multe niveluri: afectiv (prin exprimarea afecțiunii, intimității ori solidarității), axiologic (prin transmiterea de judecăți și evaluări sociale) și simbolic (prin inserția individului într-un univers cultural și normativ specific comunității). În acest cadru, numele propriu devine un act performativ, care acționează asupra identității și statutului social al purtătorului, dar și asupra percepției sale de către ceilalți; antroponimul se dovedește, astfel, un „operator” discursiv al reputației și al indexării sociale.

Această dimensiune devine și mai evidentă în mediile virtuale, în care pseudonimele și nickname-urile devin instrumente de construcție și de negociere a identității digitale. Martin (2013) subliniază vocația plurivalentă a pseudonimului: acesta nu doar desemnează o entitate, ci o reconfigurează activ în spațiul simbolic

al comunității online. Numele propriu nu mai este doar un semn de identificare, ci și un act de autoreprezentare, care permite utilizatorului să proiecteze multiple fațete ale identității sale, să gestioneze imaginea publică și să exercite control asupra modului în care este perceput.

Socioonomastica explorează, complementar, relația dintre numele propriu și structurile sociale, subliniind că actul de numire este inevitabil inserat într-un cadru cultural și normativ. Felecan (2018) evidențiază că alegerea unui nume, convențional ori creativ, reflectă constrângeri și posibilități impuse de mediul social, de tradițiile lingvistice și de percepțiile comunității. Această perspectivă integrează dimensiunea pragmatică și cea socială, demonstrând că numele propriu este simultan produs cultural și instrument de negociere identitară.

În acest sens, studiile socioonomastice și discursive contribuie la extinderea unei teorii integrate a numelui propriu, prin articularea filozofiei limbajului, a lingvisticii integrale și a pragmaticii clasice. Ele arată că antroponimul trebuie înțeles ca fenomen organizat: rezultat al interacțiunii dintre competența universală de numire, convențiile istorice ale limbii și dinamica contextului discursiv. Abordarea permite explicarea pluralității și a flexibilității semnificative în utilizarea numelor proprii, în viața cotidiană și în spațiul digital.

Astfel, onomastica pragmatică și socioonomastica contribuie la dezvoltarea unui model teoretic al numelui ca act de limbaj și practică socială, integrând dimensiunile referențială, semnificativă și discursivă, precum și componentele afective, evaluative și identitare. Antroponimul se evidențiază ca instrument complex de comunicare, reflectând simultan structura limbajului, tradiția culturală și dinamica relațiilor interpersonale. Această perspectivă reconciliază observațiile filozofiei limbajului și pe cele ale lingvisticii integrale cu constatările empirice ale onomasticii pragmatice, consolidând fundația teoretică a studiului numelui și pregătind terenul pentru o sinteză conceptuală integratoare.

3. NUMELE PROPRIU CA ACT DE LIMBAJ ȘI PRACTICĂ IDENTITARĂ

3.1. NUMIREA CA ACT PERFORMATIV

Din perspectiva teoretică integratoare conturată anterior, numirea poate fi conceptualizată ca act de limbaj performativ, a cărui funcție depășește simpla desemnare referențială. Inspirându-ne din teoria actelor de limbaj a lui Austin (1965) și adaptând-o la specificul antroponimic, putem afirma că *a numi* înseamnă, în primul rând, a institui o identitate: numele conferă existență socială și simbolică individului, plasându-l în cadrul comunității lingvistice și culturale. Performativitatea implică faptul că numele nu reflectă doar o identitate preexistentă, ci contribuie activ la constituirea acesteia, mobilizând dimensiuni cognitive, socioculturale și discursiv-pragmatice.

Performativitatea numelui se manifestă cu claritate în actul oficial al botezului, în care instituțiile sociale consacră un individ printr-un act nominal formal, învestit cu valențe legale, culturale și religioase. În acest cadru, numele funcționează ca vector de legitimare: el stabilește apartenența individului la structuri normative, coduri simbolice și tradiții colective. Funcția performativă devine, astfel, inseparabilă de context, de reguli comunitare și de ritualurile care înconjoară actul nominal.

În paralel, performativitatea antroponimului este evidentă și în practicile neconvenționale de redenumire (porecle, pseudonime, nickname-uri ori schimbări de nume în contexte profesionale și digitale). Aceste forme implică o renegociere a identității nominale și un proces activ de autoreprezentare. Felecan (2014; 2018) arată că astfel de nume funcționează ca instrumente de afirmare și reglare identitară, reflectând nu doar statutul social, ci și trăsături psihologice, afinități culturale și poziționări axiologice. În mediul digital, așa cum subliniază Martin (2013), pseudonimele permit individului să negocieze identități multiple, configurând un „eu" social flexibil, adaptat contextelor și percepțiilor interlocutorilor.

Performativitatea implică, totodată, o dimensiune interactivă și discursivă: numele este activat în interacțiune, iar sensul său nu este dat o dată pentru totdeauna, ci se construiește și se renegociază în folosire. Alegerea formei antroponimice, modul de adresare și contextualizarea discursivă determină valoarea pragmatică și semnificația identitară a numelui, transformând fiecare act de numire într-un eveniment lingvistic cu efecte sociale. Kerbrat-Orecchioni (2007) evidențiază importanța acestor mecanisme în politețea lingvistică, demonstrând că modul de adresare prin nume poate institui raporturi de putere, apropiere ori distanțare socială.

Perspectiva lingvisticii integrale (Coșeriu 1994; 2000; 2009) permite înțelegerea performativității numelui ca proces stratificat: la nivel universal (capacitatea de a desemna), la nivel istoric (tradiția și normele convenționale), la nivel individual (creativitatea discursivă). Numele nu este niciodată complet static, ci el se constituie prin interacțiunea acestor niveluri, fiecare contribuind la performativitatea identitară și la puterea simbolică a actului nominal.

Astfel, actul de numire poate fi conceptualizat ca eveniment performativ și act discursiv complex, care integrează dimensiunea referențială, semnificația tradițională, sensul spontan în context și valorile socioafective ale comunității. Numele devine instrument de instituire a identității, de reglementare a relațiilor interpersonale și de negociere a apartenenței culturale și sociale.

3.2. IDENTITATE NOMINALĂ ȘI ALTERITATE

Numele propriu se situează la intersecția dintre individ și societate, funcționând ca interfață între sine și celălalt. El nu este doar un semn referențial, ci un vehicul al diferențierii și al apartenenței, un instrument prin care individul este recunoscut, evaluat și inserat într-un cadru social și cultural. Din această perspectivă, numirea

nu se limitează la desemnarea obiectivă, ci operează ca act de putere simbolică: nominatorul proiectează asupra numitului valori, norme și așteptări. Puterea se manifestă nu numai în actele oficiale, ci și în practicile informale (porecle, apelative intime)[3], care pot afirma statutul, apartenența la grup și dinamica relațiilor.

Schimbarea de nume, voluntară ori impusă, devine indicator al dinamicii identității nominale. Fie că este vorba despre redenumiri legale, de adoptarea unui pseudonim profesional sau de modificări în spațiul digital, fiecare schimbare semnifică o renegociere identitară, evidențiind capacitatea numelui de a media între sinele interior și percepția externă. Felecan (2014; 2018) subliniază că aceste procese pot reflecta atât strategii de adaptare socială, cât și forme de rezistență identitară, în care individul își reafirmă autonomia asupra modului în care este recunoscut.

În plus, numele propriu este esențial pentru relația dintre identitate și alteritate: el delimitează individualitatea și stabilizează raporturile sociale, indicând apartenența, exterioritatea și diferențele relevante. Funcția de delimitare devine vizibilă în contexte de conflict social, de negociere a statutului, dar și în mediile în care identitatea trebuie reconfirmată (comunități digitale, grupuri profesionale). În aceste cadre, numele funcționează ca instrument de includere/excludere și ca indice al legitimității simbolice.

Perspectiva pragmatică și socioonomastică evidențiază dimensiunea relațională a numelui. Kerbrat-Orecchioni (2007) și Felecan (2014; 2018) arată că numele reglementează social interacțiunea: raporturile de putere, solidaritate și apartenență sunt reafirmate sau contestate prin alegeri antroponimice. În acest sens, utilizarea unei anumite forme nominale poate consolida statutul individului sau poate semnala marginalizare și excludere, demonstrând că identitatea nominală este întotdeauna negociată și contextualizată.

În concluzie, identitatea nominală se configurează ca un fenomen complex, dinamic și performativ, care depășește cu mult funcția strict referențială a numelui propriu. Prin interfața pe care o instituie între sine și celălalt, numele devine nu doar un instrument de identificare, ci și un operator de instituire a identității, de mediere a relațiilor sociale și de negociere a apartenenței culturale. Această perspectivă permite integrarea coerentă a dimensiunilor analizate anterior – filozofică, lingvistică, pragmatică și socioonomastică – într-un cadru unitar, în care antroponimul apare nu doar ca semn, ci și ca act identitar efectiv, statuat prin uz și recunoaștere intersubiectivă, capabil să reflecte și să modeleze dinamica interacțiunii umane. În consecință, numele propriu poate fi interpretat drept un prag identitar: el delimitează, ierarhizează, apropie sau distanțează, activând în permanență raporturi de alteritate și de afiliere, în funcție de regimurile discursive și normele comunității.

[3] Chelaru-Murăruș (2010) identifică și clasifică procedeele predilecte prin care numele proprii reale sau fictive prezente în presa umoristică românească (cu referire la „Academia Cațavencu”) devin semne motivate, dezvoltând sensuri conotative sau ironice.

4. ANTROPONIMUL ÎN CONTEXTUL MULTICULTURALISMULUI

În epoca contemporană, marcată de mobilitate accentuată, migrație, globalizare și intensificarea contactelor interculturale, antroponimul se constituie într-un spațiu privilegiat al negocierii identitare și culturale. Multiculturalismul amplifică mobilitatea numelor și favorizează apariția unor configurații antroponimice hibride, în care converg elemente lingvistice, fonetice și simbolice, provenite din tradiții diferite. Această mobilitate nu este exclusiv formală: ea reflectă procese de adaptare, integrare și autoreprezentare, în cadrul cărora individul, comunitatea și instituțiile își articulează și își renegociază simultan normele, valorile și repertoriile simbolice. În acest sens, numele devine un indicator sensibil al transformărilor socioculturale, un barometru al schimbărilor de mentalitate și al reconfigurărilor identitare în contexte de contact și pluralitate.

În acest cadru, numele propriu încetează să funcționeze exclusiv ca semn de apartenență etnică sau ca instrument de desemnare individuală și dobândește statutul de indice al competenței interculturale: el semnalează capacitatea de a opera între cadre normative distincte și de a naviga între identități multiple. Felecan (2018) arată că antroponimele hibride – de tipul combinațiilor dintre nume tradiționale românești și forme anglicizate, ori pseudonime digitale inspirate din culturi diverse – funcționează ca instrumente de mediere identitară, permițând individului să conserve o continuitate simbolică față de spațiul de origine, concomitent cu ajustarea strategică la noi contexte sociale și lingvistice. Antroponimul devine astfel un loc de articulare a unei identități „în tranziție", unde tradiția și adaptarea coexistă, iar apartenența poate fi afirmată simultan în registre culturale diferite.

Dimensiunea multiculturală are implicații directe asupra performativității numelui. Dacă, în cadre relativ omogene, antroponimul funcționa preponderent ca instrument de instituire a identității și de reglare socială, în context multicultural se adaugă o dimensiune suplimentară: negocierea interculturală și simbolică a formei nominale. Numele devine un teren de experimentare a identității plurale, un spațiu în care se testează compatibilitatea între normele comunității locale și presiunile globalizante, între așteptările instituționale și opțiunile de autoreprezentare, între stabilitate și mobilitate identitară. În consecință, antroponimul nu mai poate fi abordat ca un element stabil și „transparent", ci ca o formă sensibilă la contexte, la ideologii culturale și la criterii de acceptabilitate socială.

Martin (2013) accentuează, în acest sens, rolul pseudonimelor și al numelor digitale: identitatea nominală nu mai este fixă, ci se construiește performativ, fiind modulată de cerințele mediului cultural, lingvistic și social în care individul interacționează. În spațiul online, antroponimul capătă o flexibilitate sporită, deoarece poate funcționa simultan ca marcă de integrare (prin facilitarea recunoașterii și a acceptării într-un grup) și ca simbol al unei identități plurale, stratificate, care integrează surse culturale multiple și valori individuale. În această logică, numele poate deveni un instrument de management identitar: prin selecția,

ajustarea sau alternanța formelor nominale, subiectul comunicant își reglează vizibilitatea, își negociază poziționarea și își controlează, până la un punct, interpretările produse de celălalt.

Socioonomastica oferă, în acest context, un cadru analitic adecvat pentru înțelegerea mobilității și hibridizării antroponimice. Felecan (2014; 2018; 2024; 2026) arată că numele devin repere de interacțiune interculturală, fiind evaluate în funcție de gradul lor de compatibilitate cu normele lingvistice și culturale ale comunităților vizate. Totodată, ele reactivează creativitatea individuală și dimensiunea strategică a numirii, demonstrând că actul de numire este întotdeauna situat, contextualizat și, prin urmare, expus dinamismului multicultural. Din această perspectivă, hibridizarea antroponimică nu reprezintă un fenomen marginal, ci o expresie paradigmatică a modului în care identitățile contemporane se construiesc la intersecția dintre tradiție, instituție și practică discursivă.

Integrarea observațiilor lingvisticii integrale a lui Coșeriu (1994; 2009) consolidează această interpretare. În acest fel, numele propriu poate fi înțeles ca un act discursiv recunoscut, capabil să medieze între sine și celălalt, între comunitățile de origine și cele de adoptare, între valori locale și influențe globale, între constrângeri instituționale și opțiuni identitare.

Așadar, multiculturalismul contemporan transformă antroponimul într-un instrument dinamic de construire și negociere a identității. Numele nu mai este doar un semn de apartenență etnică, ci un spațiu performativ și simbolic, care reflectă și mediază pluralitatea culturală, mobilitatea socială și complexitatea interacțiunilor interculturale. Prin această funcție, antroponimul devine un obiect privilegiat pentru studiul identității, al discursului și al relațiilor sociale în epoca globalizării, integrând dimensiunile filozofică, lingvistică, pragmatică și socioonomastică într-o configurație coerentă și multidimensională.

5. SPRE O PRAGMATICĂ EXTINSĂ A ANTROPONIMULUI: PROPUNERE TEORETICĂ

Pornind de la direcțiile teoretice analizate anterior – filozofia limbajului, lingvistica integrală, pragmatica clasică, onomastica discursivă și socioonomastica – propunem conceptualizarea unei pragmatici extinse a antroponimului, menite să ofere un cadru unitar pentru investigarea numelui propriu în ansamblul dimensiunilor sale: performativă, discursivă, identitară și interculturală. Această abordare se delimitează de modelele care reduc numele la simplu designator ori la semn convențional și integrează explicit funcția contextuală, intersubiectivă și simbolică a actului nominal, tratând numirea drept practică sociodiscursivă cu efecte verificabile în ordinea relațiilor sociale.

O primă dimensiune fundamentală este performativitatea numirii. Inspirându-ne din concepția lui Austin (1965) și adaptând-o specificului antroponimic, afirmăm

că actul de a numi instituie identitate, stabilește apartenențe și generează efecte sociale și culturale concrete. Performativitatea se manifestă atât în actele instituționale de atribuire a numelui, cât și în practicile neconvenționale de redenumire, pseudonimizare sau adaptare digitală (vezi Felecan 2014; 2018), în care numele devine instrument de negociere, afirmare și, eventual, reconfigurare a identității. În această logică, numirea nu este o simplă operație de etichetare, ci un act cu funcție constitutivă: ea produce statut, conferă vizibilitate, legitimează sau, dimpotrivă, poate marca distanțare și contestare.

A doua dimensiune vizează valoarea discursivă și contextuală a numelui. Numele propriu nu își epuizează funcționarea prin referință, ci își construiește relevanța prin activarea sa în discurs și prin interacțiunea cu parametrii situației comunicative. Felecan (2014; 2018) și Kerbrat-Orecchioni (2007) arată că selecția formei nominale, modul de adresare și circumstanțele utilizării reglează proximitatea, instituie distanța, semnalizează politețea și statutul social și mediază raporturile de putere și solidaritate. Prin urmare, antroponimul trebuie înțeles ca operator relațional: el exprimă nu doar „cine” este desemnat, ci și „cum” este situat subiectul în raport cu ceilalți, în cadrul unei economii a interacțiunii guvernate de norme și așteptări.

O a treia dimensiune privește funcția identitară și axiologică a antroponimului. Numele propriu contribuie la constituirea și afirmarea identității, integrând atât componente individuale, cât și colective: apartenență, memorie culturală, capital simbolic, reprezentări sociale. El permite exprimarea valorilor și a afinităților culturale, fiind, totodată, instrument de integrare sau, după caz, de diferențiere față de comunitate (vezi Felecan 2018; Martin 2013). Rezultă că identitatea nominală nu este un dat stabil, ci un proces: ea este supusă negocierii, reinterpretării și recalibrării în funcție de contexte, de roluri sociale și de regimuri discursive, atât în interacțiunea cotidiană, cât și în medii digitale ori interculturale.

A patra dimensiune, esențială în contextul globalizării, este impactul multiculturalismului asupra practicilor denominative. Mobilitatea socială și migrațiile culturale produc hibridizări, forme plurivalente și strategii de autoreprezentare interculturală (vezi Felecan 2018; 2024; Martin 2013). În acest cadru, numele propriu funcționează ca spațiu performativ de interacțiune între tradiție și modernitate, între apartenență locală și deschidere globală, între identitate individuală și norme ale comunităților multiple. Antroponimul devine, astfel, indice intercultural: el poate facilita integrarea, poate semnala adaptare sau rezistență identitară și poate conserva, sub forme variabile, continuități simbolice.

Prin integrarea acestor patru dimensiuni, propunerea unei pragmatici extinse a antroponimului depășește discuțiile iscate de-a lungul timpului în jurul conceptelor de sens și referință. Numele propriu nu mai este redus la designator sau la semn formal, ci este conceptualizat ca semn complex, situat la confluența dintre limbaj, discurs și cultură, capabil să îmbine funcțiile referențiale, performative, identitare și interculturale. Un asemenea cadru teoretic are avantajul de a fi simultan generalizabil

(în plan conceptual) și operaționalizabil (în plan analitic), oferind instrumente pentru interpretarea formelor antroponimice atât în situații instituționale, cât și în dinamica practică a interacțiunilor sociale.

Drept consecință, *pragmatica extinsă a antroponimului* propusă aici reprezintă o sinteză integratoare a filozofiei limbajului, lingvisticii integrale, pragmaticii, onomasticii discursive și socioonomasticii, oferind un model teoretic capabil să explice atât performativitatea, cât și valoarea discursivă, identitară și interculturală a numelui propriu. Această perspectivă teoretică permite, pe de o parte, o înțelegere mai profundă a fenomenului antroponimic, iar pe de altă parte, constituie un cadru conceptual util pentru cercetările viitoare în domeniul pragmaticii, al onomasticii și cel al studiilor interculturale.

6. CONCLUZII

Analiza teoretică întreprinsă confirmă fără echivoc că numele propriu de persoană nu poate fi redus la un simplu instrument de desemnare sau la un semn referențial neutru. Din perspectiva filozofiei limbajului, a lingvisticii integrale, a pragmaticii și a onomasticii sociodiscursive, antroponimul se conturează ca act de limbaj complex, practică discursivă și indice identitar profund ancorat în structurile sociale și culturale ale comunității. În fiecare context de utilizare, numele activează concomitent funcții referențiale, performative, identitare și axiologice, devenind un element constitutiv al interacțiunii sociale și al proceselor de construire a identității individuale și colective (vezi Austin 1965; Coșeriu 1994; 2009; Kerbrat-Orecchioni 2007; Felecan 2014; 2018; 2024; 2026).

Antroponimul nu reflectă o identitate preexistentă, ci contribuie activ la constituirea acesteia, funcționând ca instrument de instituire identitară, de mediere a relațiilor interpersonale și de afirmare a apartenenței la comunitate. Din această perspectivă, actul nominal poate fi înțeles și ca formă de putere simbolică, capabilă să influențeze percepțiile celorlalți și să fixeze – fie și provizoriu – granițele intersubiective dintre sine și alteritate (vezi Felecan 2014; Kerbrat-Orecchioni 2007).

În contextul globalizării și al multiculturalismului, antroponimul dobândește mobilitate și polisemie sporite, reflectând procese de hibridizare culturală și lingvistică. Numele devine un spațiu privilegiat al manifestării identităților plurale, permițând articularea raportului dintre tradiție și influențe globale, dintre identitate individuală și normele comunităților multiple (vezi Martin 2013; Felecan 2018). Mobilitatea antroponimică actuală evidențiază capacitatea numelui de a funcționa ca indice intercultural, dar și ca instrument de negociere și adaptare identitară, confirmând că actul nominal este rareori static, fiind dinamizat de interacțiunea cu mediul social, cultural și digital.

Propunerea unei pragmatici extinse a antroponimului se profilează, în acest sens, ca direcție majoră de cercetare, aptă să surprindă complexitatea fenomenului

denominativ contemporan. Această abordare integrează dimensiunile performativă, discursivă, identitară și interculturală într-un cadru coerent, furnizând atât o înțelegere teoretică aprofundată, cât și o bază metodologică pentru investigațiile empirice. Pragmatica extinsă recunoaște că sensul și valoarea antroponimului nu pot fi deduse doar din referință sau convenție, ci se construiesc și se negociază contextual, sub presiunea normelor sociale, a interacțiunii discursive și a variabilelor culturale.

În concluzie, numele propriu de persoană se relevă ca fenomen multidimensional, situat la intersecția limbajului cu discursul, cultura și identitatea. Studiul său, în logica unei pragmatici extinse, oferă perspective asupra modului în care indivizii își construiesc și își negociază identitatea, relațiile sociale și apartenența culturală. În consecință, cercetarea antroponimică actuală este chemată să valorifice perspectivele integrative care surprind performativitatea și mobilitatea numelui, precum și rolul său de instrument de reprezentare și comunicare interculturală, consolidând statutul antroponimului nu doar ca obiect teoretic, ci ca vector central al practicilor identitare și sociale.

BIBLIOGRAFIE

Austin, J. L., 1965, *How to Do Things with Words*. New York: Oxford University Press.

Barr, D. J., L. Jackson, I. Phillips, 2014, „Using a voice to put a name to a face: The psycholinguistics of proper name comprehension", *Journal of Experimental Psychology: General* 143(1), 404–413.

Chelaru-Murăruș, O., 2010, „Nume, porecle, semnături ironice în paginile *Academiei Cațavencu*", în R. Zafiu, A. Dragomirescu, A. Nicolae (coord.), *Limba română*: *controverse*, *delimitări*, *noi ipoteze* (II). București: Editura Universității din București, 175–185.

Coates, R., 2006, „Properhood", *Language* 82(2), 356–382.

Coates, R., 2015, „A concise theory of meaningfulness in literary naming within the framework of The Pragmatic Theory of Properhood", *Journal of Literary Onomastics* 4(1), 31–34.

Coates, R., 2017, „The meaning of names: A defence of The Pragmatic Theory of Properhood (TPTP) addressed to Van Langendonck, Anderson, Colman and McClure", *Onoma* 52, 7–26, DOI: 10.34158/ONOMA.52/2017/1

Cornilescu, A., A. Tigău, 2020, „The use-mention distinction and the functional structure of proper names", în I.-Á. Farkas, A. Todea (ed.), *The Science of Linguistics: Papers in Honour of Ștefan Oltean*. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană, 50–65.

Coșeriu, E., 1992–1993, *Prelegeri și conferințe (1992–1993)*, supliment al publicației *Anuar de lingvistică și istorie literară*, T. XXXIII, Seria A, Lingvistică, Institutul de Filologie Română „A. Philippide", Iași.

Coșeriu, E., 1994, *Lingvistică din perspectivă spațială și antropologică. Trei studii*. Chișinău: Editura Știința.

Coșeriu, E., 2000, *Lecții de lingvistică generală*, trad. din spaniolă de E. Bojoga. Chișinău: Editura Arc.

Coșeriu, E., 2009, *Omul și limbajul său. Studii de filozofie a limbajului, teorie a limbii și lingvistică*, Antologie, argument și note de D. Fînaru. Iași: Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza".

Felecan, D., 2014, *Pragmatica numelui și a numirii neconvenționale: de la paradigme teoretice la practici discursive*. Cluj-Napoca: Editura Mega, Editura Argonaut.

Felecan, D., 2018, *Întâlnire cu semnele textului. 18 popasuri de lectură critică*. București: Editura Academiei Române.

Felecan, D., 2024, *Semnul lingvistic în ipostaze teoretice și discursive*, vol. I. Cluj-Napoca: Editura Mega.

Felecan, D., 2026, *Semnul lingvistic în ipostaze teoretice și discursive*, vol. II. Cluj-Napoca: Editura Mega.

Frege, G. 1892, „Über Sinn und Bedeutung", *Zeitschrift für Philosophie und philosophische Kritik* 100, 25–50.

Gary-Prieur, M.N., 1994, *Grammaire du nom propre*. Paris: Presses Universitaires de France.

Gibka, M., 2019, *Literary onomastics: A theory*. Łódź: ArchaeGraph.

Hébert, L., 2022, *Théories et méthodes pour l'analyse des noms propres : Onomastique textuelle*. Paris : Classiques Garnier.

Ionescu Pérez, C.P., 2007, *Concepte, metodologie și terminologie în antroponimia romanică*, în S. Reinheimer Rîpeanu, I. Vintilă Rădulescu (coord.), *Limba română, limbă romanică*, București: Editura Academiei Române, 215–230.

Jonasson, K., 1994, *Le nom propre. Constructions et interprétations*. Louvain : Duculot.

Kerbrat-Orecchioni, C., 2007, „La « cyberpolitesse » : formes de l'adresse, ouverture et clôture dans les courriers électroniques", în P. Bou Franch, A.E. Sopeña Balordi, A. Briz Gómez (ed.), *Quaderns de Filologia. Estudis Lingüístics*, XII, 35–56.

Kripke, S.A., 2001, *Numire și necesitate*, trad. de Mircea Dumitru. București: Editura All.

Martin, M., 2013, „La vocation plurielle du pseudonyme sur Internet", în O. Felecan (ed.), *Proceedings of the Second International Conference on Onomastics "Name and Naming". Onomastics in Contemporary Public Space*. Cluj-Napoca: Editura Mega, Editura Argonaut, 785–792.

Miron-Fulea, M., 2005, *Numele proprii. Interfața semantică – sintaxă*. București: Editura Universității din București.

Noailly, M. (ed.), 1995, *Nom propre et nomination*. Paris: Klincksieck.

Nyström, S., 2016, „Names and meaning", în C. Hough, D. Izdebska (eds.), *Handbook of names and naming*. Oxford: Oxford University Press, 39–51.

Oltean, Ș., 2003, *Lumile posibile în structurile limbajului*. Cluj-Napoca: Editura Echinox.

Oltean, Ș., 2006, *Introducere în semantica referențială*. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană.

Oltean, Ș., 2013a, „On the Semantics of Proper Names", în O. Felecan, A. Bugheșiu (ed.), *Onomastics in Contemporary Public Space*. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing, 50–65.

Oltean, Ș., 2013b, „On the Semantics of Fictional Names", în *Revue roumaine de linguistique* LVIII, 4, 371–382.

Oltean, Ș., 2014, „Unconventional Uses of Proper Names: Semantic and Syntactic Issues", în O. Felecan, D. Felecan (ed.), *Unconventional Anthroponyms: Formation Patterns and Discursive Function*. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing, 26-39.

Reina, J. C., J. Helmbrecht (ed.), 2022, *Proper names vs. common nouns: Morphosyntactic contrasts in the languages of the world* (Studia Typologica 29). Berlin/Boston: De Gruyter Mouton.

Russell, B. 1905, „On Denoting", în *Mind* 14(56), 479–493.

Searle, J. R., 1958, „Proper Names", în *Mind* 67(266), 166–173.

Tomescu, D., 2024, *Interferențe lingvistice. Studii și cercetări*. București: Editura Academiei Române.

Van Langendonck, W., 2007, *Theory and Typology of Proper Names*. Berlin/New York: Mouton de Gruyter.

Van Langendonck, W., 2011, „Do proper names have an etymological meaning?", în O. Felecan, D. Felecan (ed.), *Confluențe lingvistice și filologice*. Cluj-Napoca: Editura Mega.

Vaxelaire, J.-L., 2005, *Les noms propres*: *une analyse lexicologique et historique*. Paris: Honoré Champion.

THE PERSONAL PROPER NAME BETWEEN DESIGNATION, IDENTITY, AND DISCURSIVE PRACTICE: THEORETICAL FOUNDATIONS FOR AN EXTENDED PRAGMATICS OF THE ANTHROPONYM

Abstract

The present study aims to provide a theoretical in-depth analysis of the issue of personal proper names, starting from the research directions opened by recent studies in the field of pragmatic anthroponymy and socio-onomastics. In a first stage, the paper offers a systematisation of the main theoretical orientations relevant to the study of anthroponyms, as they are configured in the philosophy of language, pragmalinguistics, and discourse theory, with exclusive reference to canonical authors already established in the specialised bibliography used. In a second stage, the approach proposes an integrative theoretical perspective on the proper name, conceived not merely as a rigid designator or an instrument of identification, but as a discursive sign carrying values, social practices, and symbolic representations. The necessity of an extended pragmatics of the anthroponym is argued for, one that is able to integrate the identity-related, axiological, and intercultural dimensions of naming, in a context marked by the dynamics of multiculturalism and by the reconfiguration of the relations between language, subject, and alterity.